

Mál nr. 359/2022

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Skadabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 31. október 2022, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 1. desember 2022.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi á tímabilinu 8. ágúst 2012 til 27. febrúar 2018 leitað ítrekað til Y, heimilislæknis síns, starfsmanns X, vegna verkja í vinstra brjósti. Þrátt fyrir ítrekaðar komur hafi Y ekkert aðhafst fyrr en árið 2017, en þá hafi M verið komin með blóðuga útfærð úr brjóstinu. Í maí 2017 sendi Y tilvísun á heilbrigðisstofnunina A sem leiddi ekkert sérstakt í ljós. M hafi leitað svo sjálf í sónar og ástungu í byrjun árs 2018, þar sem í ljós hafi komið að hún var með krabbamein í vinstra brjósti sem hafði verið að vaxa undanfarin 5-10 ár. Þurfti M í kjölfarið að undirgangast brjóstnám. Með tölvupósti dags. 11. febrúar 2018 gerði M kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu X hjá V á grundvelli þess að uppgötva hefði mátt krabbameinið fyrr ef heimilislæknirinn Y hefði veitt henni fullnægjandi lækniþjónustu með fullnægjandi rannsóknnum og eftirliti. V hafnaði bótaskyldu úr sjúklingatryggingu X með bréfi dags. 19. febrúar 2021. M telur að Y hafi í fjölda ára veitt henni ófullnægjandi lækni meðferð vegna einkenna í vinstra brjósti. Hann hafi sent tilvísun í brjóstarrannsókn árið 2012 og svo ekkert næstu árin þrátt fyrir að M væri áfram með einkenni í brjóstinu. Í júní 2017 sendi Y tilvísun á ný en boðaði M ekki til eftirlits þrátt fyrir að fullt tilefni væri til. Samkvæmt gögnum málsins hafði krabbameinið sem M greindist með árið 2018 grasserað í brjósti hennar í 5-10 ár skv. álit Landlæknis og allan þann tíma leitaði hún ítrekað til Y með einkenni í brjóstinu. Þegar hann sendi hana í rannsóknir árin 2012 og 2017 án þess gera neitt frekar var krabbameinið því sannanlega til staðar. M byggir á því að bótaskylda sé til staðar úr sjúklingatryggingu X skv. lögum nr. 111/2000. Byggir M á 1. og 2. tölul. 2. gr. laganna og bendir á að sök er ekki skilyrði bótaábyrgðar samkvæmt lögnum, heldur aðeins að lækni meðferð hafi ekki verið eins og best var á kosið.

V hefur hafnað bótaskyldu úr sjúklingatryggingu X og mótmælir því að Y hafi vangreint M og yfirsést að hún væri með krabbamein í vinstra brjósti. Vísar V til þess að M átti fjölmargar komur til Y á umræddu tímabili og gekkst undir fjölda rannsókna sérfræðinga í krabbameini og var niðurstaða þeirra allt þar til í byrjun árs 2018, neikvæð. Þeir sérfróðu aðilar sem M var vísað til af Y hafi ekki talið nauðsynlegt að boða M í eftirlit. Sjúkrasaga M og fjölmargar neikvæðar niðurstöður rannsókna, síðast sýnataka sem sýndi ekki æxlisvöxt gáfu ekki tilefni til frekara eftirlits af hálfu Y. Því er mótmælt að unnt hefði verið að greina meinið fyrr ef fullnægjandi lækniþjónusta með fullnægjandi rannsóknnum og eftirliti hefði verið veitt. Y veitti fullnægjandi þjónustu í ljósi einkenna og niðurstaðna fjölmargra rannsókna sem lágu fyrir.

Álit.

Ágreiningur er uppi um það hvort sýnt sé fram á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem fellur undir 2. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Í þeirri grein laganna eru tilgreind að hvaða skilyrðum fullnægðum réttur til bóta stofnast úr sjúklingatryggingu. Þar segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skadabótaábyrgð samkvæmt reglum skadabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til einhvers eftirtalinna atvika:

1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.
2. Tjón hlýst af bilun eða galla í tæki, áhöldum eða öðrum búnaði sem notaður er við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð.

3. Mat sem síðar er gert leiðir í ljós að komast hefði mátt hjá tjóni með því að beita annarri meðferðaraðferð eða -tækni sem vól var á og hefði frá læknisfræðilegu sjónarmiði gert sama gagn við meðferð sjúklings.

4. Tjón hlýst af meðferð eða rannsókn, þ.m.t. aðgerð, sem ætlað er að greina sjúkdóm og tjónið er af sýkingu eða öðrum fylgikvilla sem er meiri en svo að sanngjarnt sé að sjúklingur þoli það bótalaust. Annars vegar skal líta til þess hve tjón er mikið og hins vegar til sjúkdóms og heilsufars sjúklings að öðru leyti. Þá skal taka mið af því hvort algengt er að tjón verði af meðferð eins og þeirri sem sjúklingur gekkst undir og hvort eða að hve miklu leyti gera mátti ráð fyrir að hætta væri á slíku tjóni.

Af málskoti verður ekki annað ráðið en að M byggi kröfu sína á 1. tölul. 2. gr. laganna fremur en 2. tölul. þ.e. á vangreiningu og ófullnægjandi læknismeðferð heimilislæknis á tímabilinu frá 8. ágúst 2012 til og með 27. febrúar 2018. Ekkert hefur heldur komið fram samkvæmt gögnum málsins að tjón M megi rekja til bilunar eða galla í tæki, áhöldum eða öðrum búnaði sem notaður var við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð. Af því leiðir að bætur verða ekki reistar á 2. tölulið. Verður ekki vikið að 3. og 4. tölul. enda ekki vísað til þeirra töluliða í málskoti. Verður því hér vikið að því hvort skilyrði 1. tölul. 2. gr. séu uppfyllt. Í málinu liggur fyrir álit embættis landlæknis dags. 14. janúar 2021 vegna kvörtunar M til embættisins vegna meintra mistaka og/eða vanrækslu sem M telur sig hafa átt sér stað við veitingu heilbrigðisþjónustu tveggja aðila (A & B) sem falla undir eftirlit embættisins á árunum 2016-2018. Í álitinu er að finna umsógn óháðs sérfræðings, C sem komst að þeirri niðurstöðu að um sé að ræða vanrækslu af hálfu sjúkrastofnunarinnar A vegna skorts á eftirfylgd eftir heimsókn M þann 12. júní 2017. Eðlilegt hefði verið að bjóða M eftirfylgd að 6 mánuðum liðnum með skoðun á brjóstinu og hugsanlega myndgreiningarrannsóknum ef skoðun gæfi tilefni til. Byggði landlæknir niðurstöðu sína á fyrrgreindu álitu C og komst að þeirri niðurstöðu að um vanrækslu af hálfu starfsfólks A hafi verið að ræða. Á grundvelli þessarar niðurstöðu gerði M kröfu um bætur úr sjúklingatryggingu A hjá Sjúkratryggingum Íslands (SÍ) sem, með bréfi dags. 30. júní 2022, hafnaði bótaskyldu úr tryggingunni á þeim grundvelli að ekki lægi fyrir bótaskyld tjón sem að öllum líkindum megi rekja til þátta sem falla undir gildissvið sjúklingatryggingar samkvæmt 2. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Taldi SÍ að mat á eftirfylgni hafi verið í höndum Y, læknis hjá X, sem var heimilislæknir M en ekki í höndum A. Það sé ekki hlutverk A að halda utan um alla þá einstaklinga sem greinast með hnút í brjósti og hafa eftirlit með þeim sjúklingum sem, eftir að hafa gengist undir viðeigandi rannsókn, eru taldir frískir. Samkvæmt þessu er ljóst að tveir opinberir aðilar, annars vegna embætti landlæknis sem byggir á álitu óháðs sérfræðings og svo hins vegar Sjúkratryggingar Íslands hafi komist að andstæðri niðurstöðu varðandi það hverjum hafi borið að halda utan um eftirfylgni eftir brjóstarrannsókn M þann 12. júní 2017. Hefur að mati nefndarinnar ekki verið sýnt fram á það með fullnægjandi gögnum að heimilislækni M hafi borið að hafa sérstaka eftirfylgni eftir rannsókn þá sem M fór í þann 12. júní 2017 eða að koma hefði mátt hjá tjóni hefði slík eftirfylgni átt sér stað. Meðan svo háttar til er ekki fallist á að M hafi orðið fyrir bótaskyldu tjóni á grundvelli 1. tölul. 2. gr. vegna vanrækslu heimilislæknis á eftirfylgni eftir þá rannsókn. Fyrir þann tíma þ.e. á tímabilinu frá 8. ágúst 2012 til og með 27. febrúar 2017 átti M margar komur til heimilislæknis vegna ýmissa kvilla og þar á meðal vegna verkja í brjósti. Engin álits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila liggur fyrir í málinu sem sýnir fram á að Y hafi hagað læknisþjónustu sinni með ófullnægjandi hætti þannig að atvikið falli undir 1. tölul. 2. gr. laganna. Með vísan til þess og þeirrar staðreyndar að sérfræðingar á sviði brjóstakrabbameins greindu ekki krabbamein í brjósti M í rannsóknum sem framkvæmdar voru árin 2010, 2012, 2014 og 2017, verður því ekki talið að Y hefði getað hagað læknismeðferð sinni með öðrum hætti en hann gerði. Þannig verður ekki talið sannað að skilyrði 1. tölul. 2. gr. laganna séu uppfyllt þ.e. að ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Af ofangreindu leiðir að M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 10. janúar 2023.

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir